



Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną

ZARZĄD GŁÓWNY

SUU/W/39/10/WW/18

Warszawa, 22 października 2018 r.

Sz. Pan

Zbigniew Ziobro

Minister Sprawiedliwości

Al. Ujazdowskie 11

00-950 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przyjęciem w dniu 24 września 2018 roku przez Komitet ONZ ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami zaleceń dla Polski w zakresie realizacji Konwencji o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami i deklaracji przedstawicieli Rządu RP dotyczących ich wdrożenia, Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną (PSONI) deklaruje gotowość wsparcia Ministerstwa Sprawiedliwości w przygotowaniu rozwiązań prawnych zmierzających do pełnego wdrożenia Konwencji, szczególnie w odniesieniu do systemu wspieranego podejmowania decyzji, o którym mowa w art. 12 Konwencji.

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną od 55 lat podejmuje działania na rzecz realizacji praw człowieka wobec wszystkich osób z niepełnosprawnością intelektualną. Poszanowanie godności i zagwarantowanie równości dla osób z niepełnosprawnością intelektualną wymaga bardzo dużego zaangażowania władzy publicznej i wiąże się z uznaniem autonomii decyzyjnej każdej osoby z niepełnosprawnością, jej prawa do podejmowania decyzji i korzystania ze zdolności do czynności prawnych z uwzględnieniem wsparcia, jakiego może potrzebować.

ul. Głogowa 2b
02-639 Warszawa

tel.: +48 22 848 82 60
faks +48 22 848 61 62
zg@psoni.org.pl

www.psoni.org.pl

PSONI od wielu lat prowadzi działania na rzecz wprowadzenia modelu wspieranego podejmowania decyzji, tj. różnorodnych form wspierania w korzystaniu ze zdolności do czynności prawnych, a nie zastępowania w tym. PSONI, we współpracy z Kliniką Prawa Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego zrealizowało w latach 2001-2002 badanie 385 akt sądowych w sprawach o ubezwłasnowolnienie¹, którego wnioski były inspiracją do złożenia przez Rzecznika Praw Obywatelskich wniosku do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie kontroli konstytucyjności rozwiązania uniemożliwiającego osobie ubezwłasnowolnionej złożenie wniosku o uchylenie lub zmianę ubezwłasnowolnienia, a następnie zostały dostrzeżone przez Trybunał w wyroku z dnia 7 marca 2007 r. (K 28/05).

PSONI uczestniczyło w pracach nad „Polską Drogą do Konwencji”², wskazując na potrzebę likwidacji instytucji ubezwłasnowolnienia i zastąpienie jej innymi formami wsparcia prawnego; konsultowało i opiniowało wniosek o ratyfikację Konwencji przez Polskę, a także pierwsze sprawozdanie z jej realizacji przez Polskę. PSONI konsultowało i zgłaszało uwagi do wszystkich pojawiających się w ostatnich latach inicjatyw ustawodawczych dotyczących korzystania ze zdolności do czynności prawnych, w tym także projektu założeń nowelizacji kodeksu cywilnego w tym zakresie przygotowywanych przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego działającą przy Ministrze Sprawiedliwości³.

Szanowny Panie Ministrze,

ubezwłasnowolnienie jest nieuzasadnionym ograniczeniem wolności i praw człowieka i nie odpowiada na faktyczne potrzeby osób wymagających prawnego wsparcia. Wobec postanowień Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami,

¹ A. Firkowska-Mankiewicz, M. Szeroczyńska, J. Parczewski, Praktyka ubezwłasnowolniania osób z niepełnosprawnością intelektualną w polskich sądach. Raport z badań, Warszawa 2002

² Pod red. A. M. Waszkielewicz, Polska droga do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ONZ, Kraków 2008, źródło: http://firr.org.pl/wp-content/uploads/2018/04/Czarna_ksiega_www.pdf

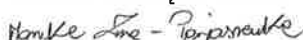
³ Pismo PSONI z dnia 8 sierpnia 2014 r. znak: SUU/W/1453/WW/14

orzecnictwa międzynarodowych organów ochrony praw człowieka, zgłaszanych przez rodziców i opiekunów osób z niepełnosprawnością intelektualną postulatów, a przede wszystkim mając na uwadze głos samych osób z niepełnosprawnością intelektualną – Self-adwokatów, zwracam się do Pana Ministra o rozpoczęcie prac nad zmianą instytucji ubezwłasnowolnienia i zaprojektowanie nowych form wsparcia prawnego, które będą szanowały wolę i preferencje każdej osoby z niepełnosprawnością, będą adekwatne do konkretnej sytuacji i potrzeb konkretnej osoby. Polska nie może dłużej pozostawać w systemie opieki prawnej, która zniewala, nie daje możliwości rozwoju osoby i korzystania z nabytych - przy wsparciu ze środków publicznych - umiejętności i kompetencji. Koszty wspierania osoby z niepełnosprawnością w systemie edukacji, rehabilitacji społecznej i zawodowej nie przynoszą efektu, jeśli w sytuacji przeprowadzenia zabiegu medycznego lub postępowania spadkowego po śmierci rodziców, przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości i zawodów prawniczych, a także urzędnicy, powołując się na przepisy prawa, tj. art. 13, 16 i 82 kodeksu cywilnego, oraz brak alternatywnych wobec art. 78 i 79 kodeksu cywilnego form czynności prawnych wskazują, iż jedynie ubezwłasnowolnienie i działanie opiekuna prawnego umożliwi „wyrwanie zęba pod narkozą”, czy też „podział spadku”.

Stowarzyszenie, mając na uwadze skomplikowany i wieloaspektowy charakter tego zagadnienia, deklaruje gotowość współpracy i pełnego zaangażowania przy wypracowaniu modelu wspieranego podejmowania decyzji zastępującego instytucję ubezwłasnowolnienia.

Z poważaniem

Prezesa Zarządu Głównego


dr Monika Zima-Parjaszewska

